

עודכן ב- 20/08/2010 01:54

יהודה בן מאיר | איפה אחוות הלוחמים

צה"ל עובר תקופה לא טובה, והדבר אמור להדאיג כל אזרח בישראל משום שאין לנו צבא אחר. זה חודשים מתבשר הציבור, כי קיים "מתח" בין הרמטכ"ל לשר הביטחון. כל מי שמתמצא ביסודות המשטר החוקתי בישראל אינו מבין "מתח" מה זה עושה. אפשר שיהיו חילוקי דעות בין הרמטכ"ל לשר הביטחון; כך היה בעבר, ובגבולות הסביר זה אולי אפילו רצוי. אבל מכאן ל"מתח", על כל המשמעות המתלווה לביטוי, ארוכה הדרך. שר הביטחון והרמטכ"ל אינם ממלאים תפקידים מקבילים; הרמטכ"ל כפוף לשר הביטחון, ושר הביטחון ממונה על הרמטכ"ל.

בעת מלחמת המפרץ הראשונה נשאל הגנרל קולין פאוואל, יו"ר ראשי המטות המאוחדים של צבא ארצות הברית, על מערכת היחסים שלו עם שר ההגנה, דיק צ'יני. תשובתו היתה: "אין שאלה. הוא הבוס שלי".

אפשר אולי להבין לנפש הרמטכ"ל, שהוא לכל הדעות חייל ממושמע, שנפל בחלקו לעבוד עם שר ביטחון בדמותו של אהוד ברק. זה כנראה לא קל, אבל כפי שאומרים בצה"ל - זה מה יש. ברק, על פי עדותו שלו עצמו לפני הבחירות, אינו אדם סימפטי במיוחד, אינו אהוד על הציבור הישראלי, ולא פעם מתנהג בצורה מוזרה; אבל הוא שר הביטחון של מדינת ישראל. אסור שייווצר מצב שבו הרמטכ"ל "אינו מסתדר" עם שר הביטחון. ואם זה קורה, ברור מי מהשניים צריך ללכת.

היו רמטכ"לים שפיתחו תיאוריות בדבר כפיפות מוגבלת, או כפיפות מסויגת, לשר הביטחון. שאלתי בשעתו את יצחק רבין - שהיה גם רמטכ"ל, גם שר ביטחון וגם ראש הממשלה - מה דעתו על תיאוריות אלה. רבין הגיב בתנועת היד המבטלת שלו ואמר (הדברים מוקלטים): "שלא יספרו סיפורים. כפוף זה כפוף זה כפוף ולא בטיח".

הרמטכ"ל נוהג להגדיר את עצמו כ"מפקד הצבא". אך להגדרה אין כל סימוכין. חוק יסוד: הצבא קובע, שהרמטכ"ל הוא "הדרג הפיקודי העליון בצבא"; המשמעות היא, שכל חייל וקצין בצבא מחויב לציית בלא סייג לרמטכ"ל - ועל חובה זו יש להקפיד. אבל על הצבא, לרבות הרמטכ"ל, מפקדת הממשלה, אשר למרותה המוחלטת הצבא נתון, ומי ש"ממונה מטעם הממשלה על הצבא" הוא שר הביטחון.

האווירה הקשה, שאינה תקינה, בין הרמטכ"ל לשר הביטחון עברה כנראה גם לאלופי צה"ל. הציבור נדהם ומזועזע לנוכח תופעה של אלופים שאינם מדברים זה עם זה. התופעה גורמת צער לכל ישראלי, אשר כמוני אוהב את צה"ל בכל מאודו. איפה אחוות הלוחמים? אלופים אלה - כל אחד כשלעצמו בעל זכויות רבות - עלולים חלילה להידרש מחר להוביל את עם ישראל למלחמה. מה יחשבו הורי החיילים, היודעים שאלוף פיקוד אחד אינו מדבר עם אלוף פיקוד אחר? ולכל זה מצטרפת הפרשה האומללה של מסמך גלנט.

הרמטכ"ל נושא באחריות למה שקורה במטה הכללי, וזה אינו מנותק ממה שקורה בינו לבין שר הביטחון. עליו לעשות חשבון נפש ולהחליט לאן פניו מועדות. כך אי אפשר להמשיך.

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון